

Tittel: Stilisert og saftig

Ingress: Paradoksal tragikomedie om abort, tvangssterilisering og psykisk utviklingshemmedes rett til sex.

Elisabeth Leinslie

”Våre foreldres seksuelle nevroseser”

Av Lukas Bärfuss

Regi: Lars Erik Holter

Med: Ellen Birgitte Johannessen, Ragnhild Hiorthøy, Sverre Røssummoen, Sissel Ingrid Tank-Nielsen, Aril Martinsen

Norgespremiere, Den Nationale Scene

Den sveitsiske dramatiker Lukas Bärfuss er en av de mest etterspurte nye talentene innen tyskspråklig teater. Hans store gjennombrudd var med ”Våre foreldres seksuelle nevroseser” (2003) som nå spilles på Den Nationale Scene. I dette stykket behandler han eksistensielle temaer som abort, tvangssterilisering og psykisk utviklingshemmedes rett til sex. Tidligere i vinter spilte Det Norske Teatret Bärfuss’ prisbelønte stykke ”Bussen” (2005), hvor religiøsitet og nestekjærlighet settes under en kritisk lupe.

Tøyer grenser

I sitt konservative hjemland oppfattes Bärfuss som kontroversiell fordi han tøyer grenser for hva som kan diskuteres på scenen. Tematikken i de to stykkene problematiseres også svært sjelden på norske teaterscener. Måten dramatiker behandler tematikken på er meget kompleks; det settes opp en rekke dobbeltmoralistiske paradokser, ved hjelp av bl.a. vold og fornektelser dras tematikken til ytterpunktene. Han stiller også en rekke utfordrende spørsmål, men gir ingen svar. I ”Våre foreldres seksuelle nevroseser” resulterer dette i at den voldelige overgriperen kommer like godt (eller dårlig) ut av det som de overbeskyttende foreldrene og den kvasi-pedagogiske doktoren.

Regissør Holter har valgt å iscenesette denne saftige tragikomedien i et hvitt sterilt rom. Samtidig er regien stilisert; vold og overgrep vises med ikke-realistiske virkemidler, skuespillerne går åpent inn og ut av roller – og når de er ute av roller fungerer de som stille passive vitner til det som utspiller seg. Formgrepene forsterker innholdet, og gjør forestillingen både underholdende og dypsindig.

Gnistrende samspill

Dora (Johannessen) er en psykisk utviklingshemmet ung kvinne som tas av medisinene hun har gått på hele livet. Dette faktum behandles altfor lett både i teksten og forestillingen, det er urealistisk at en 16-åring som er gjort avhengig av medisiner mer eller mindre uproblematisk skal kunne slutte. Derfor spiller også dette aspektet annenfiolin i forestillingen. Dora fremstår først og fremst som en ung psykisk utviklingshemmet kvinne som for første gang utforsker sin seksualitet, noe som fører til at hun lures og utnyttet fra alle hold. At hun kommer borti en voldelig lømmel (Røssummoen) er mest å regne som et uhell og et dramaturgisk knep for å spisse situasjonen.

Røssummoen spiller så godt den skumle overgriperen at det gikk kaldt nedover ryggen på meg flere ganger. Når så han og Johannessen går inn i et gnistrende samspill, og resten av ensemblet følger opp i økende temperatur ettersom historien utvikler seg, er det nok til å gjøre dette til en teateropplevelse verdt å få med seg.